

Poruchy autistického spektra

MUDr. Martina Přecechtělová

Privátní dětská ordinace

„Životní podmínky osob s PAS – autismem v ČR“

Poslanecká sněmovna PČR

6. 11. 2014

Úvod

- Pervazivní (všeprostupující) vývojová porucha.
- Triáda poškození - narušené sociální chování, komunikace, představitivost.
- Průměrná prevalence 1% populace?
- Od 18.měsíce věku je předběžná diagnosa autismu možná.
- Diagnosa Aspergerova syndromu mezi 3. - 5. rokem

- Vhodně zvolená intervence handicap výrazně zmírňuje a vede k využití schopností a osvojení si dovedností v maximální možné míře.
- Zajištění strukturovaného a předvídatelného prostředí, jež dítěti umožní porozumět světu.
- Efektivní zvládání průběžných problémů v budoucnosti.

- Se zlepšující se informovaností o PAS se snižuje i věk diagnosy.
- Ke stanovení diagnosy u malého dítěte je třeba systematické vyšetření všech oblastí dětského vývoje.
- Psychologické vyšetření je plně indikováno již před 3. rokem dítěte.
- Klinický obraz poruch autistického spektra se s věkem mění.
- Pro diagnosu je stěžejní chování do 5 let věku.
- U mnohých dětí nastává první vlna zlepšení po 3. roce.
- Pokud jsou tyto děti posuzovány bez přihlédnutí k podrobné anamnéze, mohou diagnosticky vyjít jako falešně negativní.

- Neznalost komplexní vývojové psychologie často vede k nezachycení abnormality ve vývoji, rodiče jsou ujišťováni, že dítě „z toho vyroste“.
- U chlapců se poukazuje na jejich fyziologicky „pomalejší“ vývoj.
- Matky jsou poučovány o přecitlivělosti a nabádány, aby tolik nepozorovaly své děti.
- Často tak dítě ztrácí čekáním rok až dva.

- V případě i mírného podezření na PAS je zapotřebí se objednat na komplexní vyšetření u specialisty, který má s tímto typem poruch zkušenosti a zná vývojovou psychologii.
- Již v 18 měsících věku lze získat orientační výsledky pomocí standardizovaných screeningových metod.
- Diagnosu sestavujeme vždy na základě sumy symptomů, nikdy ne na základě dílčích projevů.
- Nejvhodnější období pro stanovení konečné diagnózy je mezi 4. - 5. rokem.

- Zvyšující se počet dětí s diagnosou PAS není důsledkem „módní vlny autismu“, ale je způsoben vyšší mírou diagnostické erudovanosti odborných pracovníků.
- Řada dětí s PAS neobdržela v minulosti správnou diagnosu.
- Bude přibývat lidí, u kterých bude Aspergerův syndrom diagnostikován v dospělosti.
- Pro stanovení diagnosy se jeví jako ideální tým pediatr, psycholog, dětský psychiatr, neurolog.

Ideální diagnostický postup

- **Fáze podezření** - rodiče jsou znepokojeni s vývojem dítěte, obrací se většinou na pediatra.
- **Fáze diagnostická** - týmová spolupráce dětského psychologa, psychiatra včetně speciálního pedagoga ev. další doporučená vyšetření (genetika, neurologie, vyšetření zraku, sluchu apod.).
- **Fáze postdiagnostická** - rodiče se orientují v problematice, vyhledávají možnosti následné péče

Praktické zkušenosti z naší ordinace

- Při jakémkoliv podezření ze strany rodičů standardizované screeningové vyšetření.
- Děti s PAS jsou vyšetřovány přednostně.
- Pokud dítě nezvládá prostředí ordinace, vyšetření provádíme v domácím prostředí.
- Pokud je třeba péče specialisty, lékař i sestra je předem informován o dané situaci.
- Přístup k dítěti probrán s rodiči, např. barevné oblečení, specifický způsob oslovení, jednání, kontaktu atp.

Priority v péči o děti s PAS

- Vzdělávací programy v zainteresovaných oborech - medicína, psychologie, speciální pedagogika, sociální práce.
- Diagnostika - na pervazivní vývojové poruchy se specializuje jen několik pracovišť, objednací doby jsou dlouhé.
- Komplexní vyšetření by měla probíhat na pracovištích, která s PAS mají zkušenosti.

Úskalí péče o děti s PAS

- Raná péče v ČR - do 3 let věku chybí ucelená metodika a koncepce.
- Některé MŠ děti s autismem odmítají nebo je přijímají pouze na část dne.
- Na doporučení PPP nebo SPC lze posílit předškolní nebo školní zařízení osobou asistenta pedagoga.
- Asistenti docházejí do rodin, kde se v rámci respitní péče o děti starají, pomáhají dítěti zařadit se do volnočasových aktivit.
- Posuzování důchodů u lidí s PAS bývá vysoce problematické.

Děkuji za pozornost